

6 Литература и средства обучения

6.1 Основная литература

1. Болезни уха, горла и носа: учебник. – 2-е изд., доп. и перераб. Пальчун В.Т. – М., 2010. – 320 с.

6.2 Дополнительная литература

На государственном языке:

1. Құлақ, тамақ және мұрын аурулары. С.Е Тайбағаров, Ю.М. Овчинников. – Алматы, 1994.

На русском языке:

2. Оториноларингология: учебник + CD. Пальчун В.Т. и др. – М., ГЭОТАР-Медиа, 2008. - 656 с.
3. Лечение болезней ЛОР-органов. Новейший справочник М.М. Зарубин. – Ростов-на-Дону, «Феникс», 2007.

6.3 Средства обучения:

- таблицы, слайды, муляжи, фантомы, кинофильмы, видеозаписи, ситуационные задачи, карточки с индивидуальными заданиями, тестовые задания по темам (на бумажных и электронных носителях).

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ДЕНСАУЛЫҚ САҚТАУ МИНИСТРЛІГІ

ТЕХНИКАЛЫҚ ЖӘНЕ КӘСІПТІК БІЛІМ БЕРУ

ҮЛГІЛІК ОҚУ БАҒДАРЛАМАСЫ

ОТОРИНОЛАРИНГОЛОГИЯ НЕГІЗДЕРІ

0303000 - «ГИГИЕНА ЖӘНЕ ЭПИДЕМИОЛОГИЯ» мамандығы

0303013 - «Гигиенист-эпидемиолог» біліктілігі

Сағат көлемі - 20

Астана 2010

Авторлар:

1. А.К. Сүлейменова – Астана қаласының «Медициналық колледжі» МКҚК оториноларингология пәнінің оқытушысы;
2. Н.М. Төрежанова – Астана қаласының «Медициналық колледжі» МКҚК гигиена пәнінің оқытушысы.

Сарапшылар:

1. Б.Д.Кожимаева – Астана қ. № 2 Қалалық балалар ауруханасының оториноларингология бөлімінің меңгерушісі, жоғары санатты дәрігер;
2. З.И.Жаппарова – Астана қ. № 2 Қалалық балалар ауруханасының оториноларингология бөлімінің бірінші санатты дәрігері.

1 Медицина білімі мен ғылымының инновациялық технологиялар республикалық орталығы мен Астана қаласының «Медициналық колледжі» МКҚК ӘЗІРЛЕГЕН ЖӘНЕ ҰСЫНҒАН.

2 Алғаш рет ЕНГІЗІЛГЕН.

3 ҮЛГІЛІК ОҚУ БАҒДАРЛАМАСЫ 0303000 - «Гигиена және эпидемиология» мамандығы бойынша 2010 жылғы мемлекеттік жалпыға міндетті білім беру стандартына сәйкес әзірленген.

4 ҮЛГІЛІК ОҚУ БАҒДАРЛАМАСЫ Қазақстан Республикасын Денсаулық сақтау Министрінің 2010 жылғы 5 тамызындағы № 604 бұйрығымен бекітілді.

5 Контроль планируемого результата обучения

Форма контроля знаний включает исходный, текущий, промежуточный итоговый контроль. Предлагается при составлении рабочих учебных программ компетентностно-ориентированные практические работы и тестовые задания. Предусмотрено право выбора на формы проведения контроля. Итоговая аттестация проводится в виде зачета.

Возрастные особенности уха. Проводящие пути, ядра вестибулярного аппарата, их связь с другими отделами центральной нервной системы. Кортиковые центры слухового и вестибулярного анализаторов.

Физиология уха. Звукопроводение и звуковосприятие Реакции, возникающие при раздражении вестибулярного анализатора. Спонтанный нистагм и его характеристики. Методы исследования уха: отоскопия, рентгенография височных костей, исследование слуха, выявление спонтанного нистагма. Исследование статических и динамических расстройств равновесия.

Тема 5.2 Заболевания наружного и среднего уха. Профессиональные заболевания органа слуха. Меры профилактики

Заболевания наружного уха. Наружный отит, экзема, отомироз, рожистое воспаление. Клиника, диагностика, лечение. Серная пробка, инородные тела уха, методика их удаления. Заболевания среднего уха. Острый и хронический катар среднего уха. Экссудативный, адгезивный средний отит. Острое гнойное воспаление среднего уха, стадии развития. Клиника, диагностика, лечение.

Особенности течения острого гнойного воспаления среднего уха в детском возрасте при инфекционных заболеваниях (скарлатина, корь, грипп, туберкулез). Антрит. Мастоидит. Клиника, диагностика, лечение. Повреждения и ранения уха. Термические и химические повреждения уха. Воздействие неблагоприятных производственных факторов. Профессиональные заболевания органа слуха. Меры профилактики.

4 Требования к условиям организации и реализации образовательного процесса

Выбор образовательных технологий должен быть обусловлен спецификой содержания предмета, направлен на формирование у обучающегося знаний, умений и навыков по овладению методами исследования ЛОР-органов, усвоению общих симптомов заболеваний ЛОР-органов, уходу за больными в компетенции гигиениста-эпидемиолога. При проведении практических занятий предусматривается деление групп на подгруппы численностью обучающихся не более 12 человек.

Программа предоставляет право вносить обоснованные изменения и дополнения в формы, организацию, содержание, методы обучения. При обучении рекомендуется использование современной учебно-методической литературы, новых учебных и справочных пособий, электронных учебников, мультимедийных обучающих программ, по всем темам таблиц, предметов ухода, муляжи. По темам: «Клиническая анатомия, физиология и методы исследования ЛОР-органов», «Заболевания носа», «Заболевания уха», «Заболевания глотки, гортани», «Профессиональные заболевания ЛОР органов» использовать тесты, ситуационные задачи, схемы. По теме «Заболевания уха» рекомендуется использовать учебный видеofilm.

МАЗМҰНЫ

1. Түсіндірме жазба	6
2. Пәнді оқытудың жоспарланған нәтижелері	7
3. Пәннің тақырыптық жоспары және мазмұны	9
4. Білім беру үдерісін ұйымдастыруға және жүзеге асыруға қойылатын талаптар	12
5. Оқытудың жоспарланған нәтижесін бақылау	13
6. Әдебиеттер және оқу құралдары	14

Бұл үлгілік оқу бағдарламасын Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрлігінің рұқсатынсыз көбейтуге және таратуға болмайды.

1 Түсіндірме жазба

0303000 - «Гигиена және эпидемиология» мамандығы, 0303013 - «Гигиенист-эпидемиолог» біліктілігі бойынша Мемлекеттік жалпыға міндетті білім беру стандартын (бұдан әрі-МЖМБС) енгізуге байланысты «Оториноларингология негіздері» пәні бойынша жаңа үлгілік оқу бағдарламасы құрастырылды.

«Оториноларингология негіздері» пәнін оқу гигиенист-эпидемиологтар үшін болашақ маманның кәсіптік құзырлығын қалыптастыру бағдарламасының ажырамас бөлігі болып саналады.

Үлгілік оқу бағдарламасында ЛОР-ағзаларының анатомия-физиологиялық ерекшеліктері, ЛОР-ауруларының клиникалық көріністері, диагностикалау негіздері, емдеу принциптері, оториноларингологиядағы науқастарға күтім жасау және медициналық жәрдем көрсетуді ұйымдастыру, шудың, дірілдің, өндірістік шаң-тозаңның, химиялық заттардың әсерінен пайда болатын кәсіптік аурулардың алдын алу мәселелеріне көп көңіл бөлінеді.

Пән келесі тараулардан тұрады:

- ЛОР-ағзаларын эндоскопиялық зерттеудің техникасы мен әдісі;
- мұрын мен мұрын маңындағы қойнаулардың клиникалық анатомиясы және физиологиясы;
- жұтқыншақтың клиникалық анатомиясы мен физиологиясы, жұтқыншақ аурулары;
- көмейдің, кеңірдектің клиникалық анатомиясы мен физиологиясы, көмей аурулары;
- құлақтың клиникалық анатомиясы мен физиологиясы, құлақ аурулары;
- ЛОР-ағзаларының кәсіптік аурулары, алдын алу шаралары.

Бағдарлама басқа клиникалық пәндермен интеграцияны қарастырады: патологиялық анатомия, патологиялық физиология, жақ-бет хирургиясы, көз аурулары, жұқпалы аурулар, неврология, онкология, жалпы кәсіптік пәндер. МЖМБС-на сәйкес базалық кәсіптік және арнайы құзырлықты қалыптастыруға арналған модульдік оқытудың құрылымы енгізілген. Оқу жұмыс бағдарламасын құрастырғанда білім беру ұйымы пәнді оқыту бойынша үлгілік оқу бағдарламасында бөлінген оқу уақытының көлемін қазіргі заманға сәйкес оқу технологиясын қолданған болса 15-25% -ға өзгертуге құқылы (ҚР МЖМБС 4.05-2008 «Орта білім. Техникалық және кәсіптік білім беру. Негізгі ережелер»).

Сабақты өткізу формалары:

- сабақтар оқу орнының сабақ кестесі бойынша жүргізіледі (теориялық, практикалық және жеке);
- студенттің сабақтан тыс уақыттағы өз бетінше дайындалуы.

Раздел 3 Клиническая анатомия, физиология и методы исследования глотки. Заболевания глотки

Тема 3.1 Клиническая анатомия, физиология и методы исследования глотки. Заболевания глотки

Клиническая анатомия и физиология глотки. Глотка, ее отделы и слои. Паратонзиллярная клетчатка, заглочное пространство.

Носоглотка, ротоглотка, гортаноглотка. Лимфоаденоидное глоточное кольцо, его компоненты. Строение небных миндалин, их функция. Особенности миндалин у детей.

Функции глотки. Методы исследования глотки. Орофарингоскопия, пальцевое исследование носоглотки. Новые методы исследования и лечения заболеваний глотки.

Заболевания глотки. Острый и хронический фарингит. Влияние вредных привычек и производственных факторов в развитии заболевания. Лечение фарингитов. Профилактика.

Заглочный абсцесс. Ангина Людовика. Фарингомикоз. Острые первичные тонзиллиты. Дифференциальная диагностика лакунарной ангины с дифтерией глотки. Осложнение ангины. Принципы профилактики и лечения ангины. Формирование здорового образа жизни как мера профилактики и снижения заболеваемости. Общие методы ухода и лечения при заболеваниях глотки.

Раздел 4 Клиническая анатомия, физиология и методы исследования гортани, трахеи. Заболевания гортани

Тема 4.1 Клиническая анатомия, физиология и методы исследования гортани, трахеи. Заболевания гортани

Клиническая анатомия и физиология гортани и трахеи. Хрящи, суставы, связки. Мышцы гортани. Особенности слизистой оболочки. Кровоснабжение, иннервация гортани. Особенности лимфатической системы. Методы исследования гортани и трахеи. Виды ларингоскопии. Рентгено- и компьютерная томография. Заболевание гортани. Острый ларингит, флегмонозный ларингит. Клиника, диагностика, лечение.

Ларинготрахеиты у детей как синдром ОРВИ (ложный круп). Дифтерия гортани. Отек гортани. Стенозы гортани. Клиника, диагностика, стадии. Методы лечения – консервативные, интубация, трахеотомия. Показания к продленной интубации и трахеотомии, техника их проведения. Повреждения и ранения гортани, трахеи. Инородные тела гортани и трахеи. Клиника, диагностика и лечение.

Раздел 5 Клиническая анатомия, физиология уха, методы исследования уха. Острые гнойные заболевания наружного и среднего уха. Профессиональные заболевания органа слуха. Меры профилактики

Тема 5.1 Клиническая анатомия, физиология уха, методы исследования

Клиническая анатомия уха Наружное ухо. Среднее ухо, система его полостей, стенки барабанной полости, ее содержимое, типы строения сосцевидного отростка, слуховая труба, внутренне ухо, его отделы, анатомия улитки, преддверия и полукружных каналов. Кровоснабжение и иннервация наружного, среднего и внутреннего уха.

10	Тема 5.1 Клиническая анатомия, физиология уха, методы исследования.	2	-	2
11	Тема 5.2 Заболевания наружного и среднего уха. Профессиональные заболевания органа слуха. Меры профилактики	4	-	4
	Всего:	20		20

3.2 Содержание типовой учебной программы дисциплины

Раздел 1 Введение в оториноларингологию

Тема 1.1 Введение в оториноларингологию. Методика и техника эндоскопического исследования ЛОР-органов

Предмет и задачи оториноларингологии. Методы изучения оториноларингологии. История развития науки. Методика и техника эндоскопического исследования ЛОР-органов

Раздел 2 Клиническая анатомия, физиология и методы исследования носа и околоносовых пазух. Заболевания носа. Профессиональные заболевания носа, меры профилактики

Тема 2.1 Клиническая анатомия, физиология и методы исследования носа и околоносовых пазух. Заболевания носа. Профилактика профессиональных заболеваний носа

Клиническая анатомия наружного и внутреннего носа и околоносовых пазух. Строение слизистой оболочки носа. Особенности строения полости носа у детей раннего возраста и их значение в клинической патологии детского возраста. Физиология полости носа. Влияние полости носа и околоносовых пазух на физиологию других органов и систем. Значение нормального носового дыхания для правильного развития организма, в профилактике профессиональных заболеваний. Строение и топография околоносовых пазух. Возрастные особенности ЛОР-органов у детей.

Методы исследования носа и его околоносовых пазух. Наружный осмотр, пальпация, риноскопия, зондирование, эндоскопия полости носа и околоносовых пазух, рентгенография, томография, магнитно-резонансная томография, компьютерная томография. Пункция верхнечелюстных пазух. Обследование обонятельной и дыхательной функций носа. Заболевания наружного носа. Носовые кровотечения. Способы остановки кровотечений.

Воспалительные заболевания носа. Роль бытовых, метеорологических инфекционных аллергических факторов. Заболевания носа под влиянием неблагоприятных производственных факторов (пыли, токсических веществ) Профилактика профессиональных заболеваний носа. Травмы и инородные тела полости носа. Гематома и абсцесс перегородки носа. Общие методы ухода и лечения при заболеваниях носа

2 Пәнді оқытудың жоспарланған нәтижелері

Білім беру бағдарламасында және стандартта жоспарланған оқыту нәтижелері	Үлгілік оқу бағдарламасында жоспарланған нәтижелер
<p>Білім алушылар</p> <p>Базалық:</p> <p>БҚ 10. Тұқым қуалайтын аурулардың түрлерін және формаларын анықтауда, әдістемелік игеру және алған білімдерін, клиникалық және зертханалық пәндерді оқуы кезінде қолдана білуде.</p> <p>Кәсіптік:</p> <p>КҚ 3. Емдеу-профилактикалық және санитариялық-эпидемиологиялық мекемелердің ұйымдастыру құрылымдары және денсаулық сақтау дамуы туралы нормативті-құқықтық құжаттарды білуде құзырлы болуы қажет.</p>	<p>Пәнді оқып білудің нәтижесінде білім алушы:</p> <ul style="list-style-type: none"> - мұрынның, мұрын маңындағы қойнаулардың, көмейдің, жұтқыншақтың, өңештің және құлақтың анатомиясы мен физиологиясын; - оториноларингологиядағы кейбір аурулар кезінде клиникалық көріністер мен қосымша зерттеулер негізінде клиникалық диагноз қою тәртібін; - аурулардың жеке түрлерінің қауіп-қатер факторларын; - залалсыздандыруды жүргізу тәртібін; - ЛОР-ағзалары ауруларының жалпы мәселелерін; - ЛОР-ағзалары ауруларының клиникалық көріністерін; - ЛОР-ағзалары ауруларын диагностикалау негіздерін; - ЛОР-ағзалары ауруларының алдын алу, оларды емдеу принциптерін; - ЛОР-ағзаларының кәсіптік ауруларының себептерін және олардың алдын алуды білуі тиіс. <ul style="list-style-type: none"> - ауру және өмірлік анамнезін жинау мақсатында ЛОР-ағзаларының ауруларымен сырқаттанатын науқастарға сауалдама жүргізуді; - науқастың өз жағдайына қарауды, оның нерв-психикалық және әлеуметтік статусын бағалауды; - науқасты тексеруді және оториноларингология практикасындағы зерттеуге дайындай білуді; - жалпы анализге қан алуды, мұрыннан сүртінді алуды; - науқасқа күтім жасаудың қарапайым емшарасын;

- ЛОР-бөліміндегі науқасқа күтім жасауды; айнаның және қалақшаның көмегімен көмейді қарап тексеруді;

- көмей стенозы мен ісінуі кезінде дәрігерге дейінгі жәрдем көрсетуді;

- трахеобронхоскопиялық құрал-жабдықтар жинағын дайындай білуді;

- трахеотомиясы бар науқастарға күтім жасай білуді;

- сыртқы есту жолындағы бөгде заттарды алып тастау әдісін білуді;

- құлаққа жылытқыны қоя білуді, құлақты шаюды, бактериологиялық себуге құлақтан сүртінді алу әдістерін меңгере білуді;

- операциядан кейінгі кезеңде науқасқа күтім жасауды;

- бөлімдегі санитариялық-эпидемиологиялық тәртіпке бақылау жасауды;

- күтім жасауда қолданылатын құралдарды залалсыздандыруды;

- оториноларингология практикасындағы шұғыл жағдайлар кезінде дәрігерге дейін медициналық жәрдем көрсетуді;

- ЛОР-ағзалары ауруларының алдын алу шараларын меңгеруді;

- ЛОР-ағзаларын сыртынан қарап тексеруді; риноскопия жасауды;

- мұрынның сілемей қабықшасынан бактериологиялық себуге сүртінді алуды;

- дәрілік ұнтақтарды мұрынға үрлеп енгізуді; мұрынды алдынан тығындауды;

- орофарингоскопия жүргізуді;

- аймақтық лимфа түйіндеріне пальпация жасауды;

- әртүрлі ингаляция жасауды;

- отоскопия жасауды;

- сыбырлап және дауыстап сөйлеу арқылы қаралушының есту қабілетін тексеруді;

- құлақты шаюды;

- құлақтан құлық алуды;

- құлақты таңуды;

- ЛОР-ағзаларының кәсіптік ауруларының алдын алуды **үйреніп алуы қажет.**

- патологии ЛОР-органов;
- ухода за больными в пределах своей компетенции.

3 Тематический план и содержание дисциплины

3.1 Тематический план дисциплины

Количество учебного времени при очной форме обучения (час)				
№	Наименование разделов и тем	Уровень специалиста среднего звена		
		всего	теория	практика
1	Раздел 1 Введение в оториноларингологию			
2	Тема 1.1 Введение в оториноларингологию. Методика и техника эндоскопического исследования ЛОР-органов	2	-	2
3	Раздел 2 Клиническая анатомия, физиология и методы исследования носа и околоносовых пазух. Заболевания носа. Профессиональные заболевания носа, меры профилактики			
4	Тема 2.1 Клиническая анатомия, физиология и методы исследования носа и околоносовых пазух. Заболевания носа. Профилактика профессиональных заболеваний носа	4	-	4
5	Раздел 3 Клиническая анатомия, физиология, методы исследования глотки. Заболевания глотки			
6	Тема 3.1 Клиническая анатомия, физиология и методы исследования глотки. Заболевания глотки	4	-	4
7	Раздел 4 Клиническая анатомия, физиология и методы исследования гортани, трахеи. Заболевания гортани			
8	Тема 4.1 Клиническая анатомия, физиология и методы исследования гортани, трахеи. Заболевания гортани	4	-	4
9	Раздел 5 Клиническая анатомия, физиология уха, методы исследования уха. Острые гнойные заболевания наружного и среднего уха. Профессиональные заболевания органа слуха. Меры профилактики			

	<ul style="list-style-type: none"> - проводить осмотр гортани с помощью гортанного зеркала и с помощью шпателя; - оказывать доврачебную помощь при стенозе и отеке гортани; - подготовить трахеобронхоскопический набор; - осуществлять уход за больными с трахеотомией; - удалять инородные тела наружного слухового прохода; - накладывать согревающий компресс на ухо, промывать ухо, брать мазок из уха на бакпосев; - осуществлять уход за больными в послеоперационном периоде. - осуществить контроль за санитарно-эпидемиологическим режимом в отделении; - провести дезинфекцию предметов ухода; - оказывать доврачебную медицинскую помощь при неотложных состояниях в практике отоларингологии; - проводить меры профилактики заболеваний ЛОР органов; - проводить наружный осмотр ЛОР-органов; - проводить риноскопию; - брать мазок со слизистой оболочки носа на бакпосев; - проводить вдухание лекарственных порошков в нос; - проводить переднюю тампонаду носа; - проводить орофарингоскопию; - пальпировать регионарные лимфоузлы; - проводить различные виды ингаляций; - проводить отоскопию; - исследовать слух шепотной и разговорной речью; - удалять серную пробку из наружного слухового прохода; - наложить ушную повязку; - проводить профилактику профессиональных ЛОР-заболеваний. <p>Компетентен в вопросах:</p> <ul style="list-style-type: none"> - этики и деонтологии;
--	--

	<ul style="list-style-type: none"> - этика және деонтология; - ЛОР-ағзаларының патологиясы; - өз құзырлығы шеңберіндегі науқастарға күтім жасай білуде құзырлы болуы қажет.
--	---

3 Пәннің тақырыптық жоспары және мазмұны

3.1 Пәннің тақырыптық жоспары

Күндізгі оқу нысанындағы оқу уақытының көлемі (сағат)				
№	Тараулар мен тақырыптардың атауы	Орта буынды мамандар деңгейі		
		Барлығы	Теория	Практика
1	1 тарау Оториноларингологияға кіріспе			
2	1.1 тақырып Оториноларингологияға кіріспе. ЛОР-ағзаларын эндоскопиялық зерттеу әдістемесі мен техникасы	2	-	2
3	2 тарау Мұрын, мұрын маңындағы қойнаулардың клиникалық анатомиясы, физиологиясы және оларды зерттеу әдістері. Мұрын аурулары. Мұрынның кәсіптік аурулары, алдын алу шаралары			
4	2.1 тақырып Мұрын, мұрын маңындағы қойнаулардың клиникалық анатомиясы, физиологиясы және оларды зерттеу әдістері. Мұрын аурулары. Мұрынның кәсіптік ауруларының алдын алу	4	-	4
5	3 тарау Жұтқыншақтың клиникалық анатомиясы, физиологиясы және жұтқыншақты зерттеу әдістері. Жұтқыншақ аурулары			
6	3.1 тақырып Жұтқыншақтың клиникалық анатомиясы, физиологиясы және жұтқыншақты зерттеу әдістері. Жұтқыншақ аурулары	4	-	4
7	4 тарау Көмейдің, кеңірдектің клиникалық анатомиясы, физиологиясы және көмейді зерттеу әдістері. Көмей аурулары			
8	4.1 тақырып Көмейдің, кеңірдектің клиникалық анатомиясы, физиологиясы және көмейді зерттеу әдістері. Көмей аурулары	4	-	4

9	5 тарау Құлақтың клиникалық анатомиясы, физиологиясы және құлақты зерттеу әдістері. Сыртқы және ортаңғы құлақтың жіті ірінді аурулары. Есту мүшесінің кәсіптік аурулары. Алдын алу шаралары			
10	5.1 тақырып Құлақтың клиникалық анатомиясы, физиологиясы, құлақты зерттеу әдістері	2	-	2
11	5.2 тақырып Сыртқы және ортаңғы құлақ аурулары. Есту мүшесінің кәсіптік аурулары. Алдын алу шаралары	4	-	4
	Барлығы:	20		20

3.2 Пәннің үлгілік оқу бағдарламасының мазмұны

1 тарау Оториноларингологияға кіріспе

1.1 тақырып Оториноларингологияға кіріспе. ЛОР-ағзаларын эндоскопиялық зерттеудің әдістемесі мен техникасы

Оториноларингология пәні және міндеттері. Оториноларингологияны зерттеу әдістері. Ғылымның даму тарихы. ЛОР-ағзаларын эндоскопиялық зерттеудің әдістемесі мен техникасы.

2 тарау Мұрын, мұрын маңындағы қойнаулардың клиникалық анатомиясы, физиологиясы және оларды зерттеу әдістері. Мұрын аурулары. Мұрынның кәсіптік аурулары, алдын алу шаралары

2.1 тақырып Мұрын, мұрын маңындағы қойнаулардың клиникалық анатомиясы, физиологиясы және оларды зерттеу әдістері. Мұрын аурулары. Мұрынның кәсіптік ауруларының алдын алу

Ішкі және сыртқы мұрынның және мұрын маңындағы қойнаулардың клиникалық анатомиясы. Мұрынның сілемей қабықшасының құрылымы. Ерте жастағы балалардағы мұрын қуысы құрылымының ерекшеліктері және олардың балалық шақта кездесетін клиникалық патологиядағы маңызы. Мұрын қуысының физиологиясы. Мұрын, мұрын маңындағы қойнаудың басқа ағзалар мен жүйелердің физиологиясына тигізетін әсері. Мұрынмен қалыпты тыныс алудың ағзаның дұрыс дамуындағы, кәсіптік аурулардың алдын алудағы маңызы. Мұрын маңындағы қойнаулардың құрылымы мен топографиясы. Балалардағы ЛОР-ағзаларының жасқа байланысты ерекшеліктері.

Мұрынды және мұрын маңындағы қойнауларды зерттеу әдістері. Сыртынан қарап тексеру, пальпация, риноскопия, сүңгілеу, мұрынды және мұрын маңындағы қойнауларды эндоскопиялау, рентгенография, томография, магнитік-резонансты томография, компьютерлік томография. Үстіңгі жақсүйек қойнауына пункция жасау. Мұрынның иіс сезу және тыныс алу функциясын тексеру. Сыртқы мұрын аурулары.

2 Планируемые результаты обучения дисциплины

Результаты обучения, запланированные в стандарте и образовательной программе	Результаты, запланированные в типовой учебной программе
<p>Обучающийся должен обладать следующими компетенциями</p> <p>Базовыми: БК 10. Владеть методикой установления типов и форм наследственных болезней и использовать полученные знания при изучении клинических и лабораторных дисциплин.</p> <p>Профессиональными: ПК 3. Знать нормативно-правовые документы о развитии здравоохранения и организационной структуры лечебно-профилактических и санитарно-эпидемиологических учреждений.</p>	<p>В результате изучения дисциплины обучающийся знает:</p> <ul style="list-style-type: none"> - анатомию и физиологию носа, придаточных пазух, гортани, глотки, пищевода и уха; - правила постановки клинического диагноза на основании клинических проявлений и дополнительных исследований при отдельных видах заболевания в отоларингологии; - факторы риска при отдельных видах заболевания; - правила проведения дезинфекции; - общие вопросы патологии заболеваний ЛОР-органов; - клинические проявления ЛОР-заболеваний; - основы диагностики заболеваний ЛОР-органов; - принципы лечения, профилактики ЛОР-заболеваний; - причину профессиональных ЛОР – заболеваний и их профилактику. <p>умеет:</p> <ul style="list-style-type: none"> - проводить опрос больных с заболеваниями ЛОР-органов с целью сбора анамнеза заболевания и жизни; - оценивать отношение больного к своему состоянию, его нервно-психический и социальный статус; - обследовать и подготовить больного к осмотру в практике отоларингологии; - проводить забор крови на общий анализ, мазок из носа; - обучить больного простейшим процедурам ухода; - осуществлять уход за больными в ЛОР-отделении;

1 Пояснительная записка

В связи с введением нового Государственного общеобязательного стандарта образования (далее - ГОСО) по специальности 0303000 - «Гигиена и эпидемиология» квалификации 0303013 - «Гигиенист-эпидемиолог» создана типовая учебная программа «Основы оториноларингологии».

Изучение дисциплины «Основы оториноларингологии» гигиенистами-эпидемиологами является неотъемлемой частью программы формирования профессиональной компетенции будущего специалиста. В типовой программе уделяется большое внимание вопросам анатомо-физиологических особенностей ЛОР-органов, клиническим проявлениям ЛОР - заболеваний, основам диагностики, принципам лечения, организации медицинской помощи и ухода за больными в оториноларингологии, профилактики профессиональных заболеваний, возникающих под воздействием шума, вибрации, производственной пыли, химических веществ.

Предмет включает в себя разделы:

- методика и техника эндоскопического исследования ЛОР-органов;
- клиническая анатомия и физиология носа, заболевание носа и околоносовых пазух;
- клиническая анатомия и физиология глотки, заболевание глотки ;
- клиническая анатомия и физиология гортани, трахеи, заболевание гортани;
- клиническая анатомия и физиология уха, заболевания уха;
- профессиональные заболевания ЛОР-органов, меры профилактики.

Программа предусматривает интеграцию с другими дисциплинами: патологической анатомией, патологической физиологией, челюстно-лицевой хирургией, глазными болезнями, инфекционными болезнями, неврологией, онкологией, общепрофессиональными дисциплинами. Согласно ГОСО введена структура модульного обучения с уклоном на формирование у обучающихся базовых, профессиональных и специальных компетенций. При разработке рабочих учебных программ организация образования имеет право изменять объем учебного времени, выделенного в типовом учебном плане на изучение дисциплины в пределах 15-25%, при сохранении объема учебного времени, отведенного на цикл, при использовании современных технологий обучения (ГОСО РК 4.05-2008 «Образование среднее. Техническое и профессиональное. Основные положения»)

Формы проведения занятий

- учебные занятия по расписанию учебного заведения (практические и индивидуальные);
- самостоятельные занятия обучающихся во внеурочное время.

Мұрыннан қан кету. Қан кетуді тоқтату тәсілдері.

Мұрынның қабыну аурулары. Тұрмыстық, метеорологиялық жұқпалы аллергиялық факторлардың рөлі. Өндірістегі жағымсыз факторлардың (шаң-тозаң, уытты заттар) әсерінен туындайтын мұрын аурулары. Мұрынның кәсіптік ауруларының алдын алу. Мұрынның жарақаттануы және мұрын қуысындағы бөгде денелер. Мұрын қалқасының гематомасы және абсцесі. Мұрын аурулары кезінде емдеудің және күтім жасаудың жалпы әдістері.

3 тарау Жұтқыншақтың клиникалық анатомиясы, физиологиясы және зерттеу әдістері. Жұтқыншақ аурулары

3.1 тақырып Жұтқыншақтың клиникалық анатомиясы, физиологиясы және зерттеу әдістері. Жұтқыншақ аурулары

Жұтқыншақтың клиникалық анатомиясы мен физиологиясы. Жұтқыншақ, оның бөлімдері мен қабаттары. Паратонзиллярлы шелмай, жұтқыншақ артындағы кеңістік.

Мұрынжұтқыншақ, ауызжұтқыншақ, көмейжұтқыншақ. Жұтқыншақтың лимфоаденоидты сақинасы, оның компоненттері. Таңдай бадамшасының құрылымы, олардың атқаратын функциясы. Балалар бадамшасының ерекшеліктері.

Жұтқыншақтың атқаратын функциясы. Жұтқыншақты зерттеу әдістері. Орофарингоскопия, мұрынжұтқыншақты саусақпен тексеру. Жұтқыншақ ауруларын зерттеудің және емдеудің жаңа әдістері.

Жұтқыншақ аурулары. Жіті және созылмалы фарингит. Зиянды әдеттердің және өндірістік факторлардың аурудың дамуына тигізетін әсері. Фарингитті емдеу. Алдын алу.

Жұтқыншақ артындағы абсцесс. Людовик баспасы. Фарингомикоз. Жіті ілкі тонзилиттер. Лакунарлы баспа мен жұтқыншақ дифтериясының саралау диагностикасы. Баспаның асқинуы. Баспаны емдеу және оның алдын алу. Аурушандықты төмендету үшін салауатты өмір салтын қалыптастыру. Жұтқыншақ аурулары кезінде күтім жасаудың және емдеудің жалпы әдістері.

4 тарау Көмейдің, кеңірдектің клиникалық анатомиясы, физиологиясы және оларды зерттеу әдістері. Көмей, кеңірдек аурулары

4.1 тақырып Көмейдің, кеңірдектің клиникалық анатомиясы, физиологиясы және оларды зерттеу әдістері. Көмей аурулары

Көмей мен кеңірдектің клиникалық анатомиясы және физиологиясы. Шеміршектер, буындар, байламдар. Кеңірдек бұлшықеттері. Сілемей қабықшаның ерекшеліктері. Кеңірдектің иннервациясы, қан айналымы. Лимфа жүйесінің ерекшеліктері. Көмей мен кеңірдекті зерттеу әдістері. Ларингоскопияның түрлері. Рентген және компьютерлік томография. Көмей аурулары. Жіті ларингит. Флегмонозды ларингит. Клиникасы, диагностикасы, емі.

ЖРВИ синдромы ретіндегі балалардағы ларинготрахеиттер. Көмей дифтериясы. Көмейдің ісінуі. Көмей стенозы. Клиникасы, диагностикасы, кезеңдері. Емдеу әдістері – консервативті, интубация, трахеотомия. Интубация мен трахеотомия көрсетімдері,

жасау техникасы. Көмей мен кеңірдектің жарақаттануы және зақымдануы. Көмей мен кеңірдектегі бөгде денелер. Клиникасы, диагностикасы, емі.

5 тарау Құлақтың клиникалық анатомиясы, физиологиясы және құлақты зерттеу әдістері. Сыртқы және ортаңғы құлақтың жіті ірінді аурулары. Есту мүшелерінің кәсіптік аурулары. Алдын алу шаралары.

5.1 тақырып Құлақтың клиникалық анатомиясы, физиологиясы, зерттеу әдістері

Құлақтың клиникалық анатомиясы. Сыртқы құлақ. Ортаңғы құлақ, оның қуысындағы жүйе, дабыл қуысының қабырғалары, оның құрамы, емізік тәрізді өсіндінің түрлері, есту түтігі, ішкі құлақ, оның бөлімдері, ішкі құлақ иірімінің, кіреберістің және жарты шеңберлі түтіктердің анатомиясы. Сыртқы, ортаңғы және ішкі құлақтың қанмен қамтамасыз етілуі және иннервациясы. Құлақтың жасқа байланысты ерекшеліктері. Өткізгіш жолдары, вестибулярлы аппараттың ядросы, олардың орталық нерв жүйесінің басқа бөлімдерімен байланысы. Есту және вестибулярлы аппараттардың қыртысты орталығы.

Құлақ физиологиясы. Дыбыс өткізу және дыбыс қабылдау. Вестибулярлы анализаторларды тітіркендірген кезде пайда болатын реакциялар. Спонтанды нистагм және оның сипаттамалары. Құлақты зерттеу әдістері: отоскопия, самай сүйегінің рентгенографиясы, есту қабілетін тексеру, спонтанды нистагмды анықтау. Тепе-теңдіктің статикалық және динамикалық бұзылуын зерттеу.

5.2 тарау Сыртқы және ортаңғы құлақ аурулары. Есту мүшелерінің кәсіптік аурулары. Алдын алу шаралары

Сыртқы құлақ аурулары. Сыртқы отит, экзема, отомироз, тілмелік қабыну. Клиникасы, диагностикасы, емі. Құлық, құлақтағы бөгде денелер, оларды алып тастау әдістері. Ортаңғы құлақ аурулары. Ортаңғы құлақтың жіті және созылмалы қабынуы. Ортаңғы құлақтың адгезивті, экссудативті отиті. Клиникасы, диагностикасы, емі.

Балалардағы жұқпалы аурулар кезінде (скарлатина, қызылша, тұмау, туберкулез) ортаңғы құлақтың жіті ірінді қабынуы ағымының ерекшеліктері. Антрит. Мастоидит. Клиникасы, диагностикасы, емі. Құлақтың зақымдануы мен жарақаттануы. Құлақтың химиялық және термиялық зақымдануы. Өндірістегі жағымсыз факторлардың тигізетін әсері. Есту мүшелерінің кәсіптік аурулары. Алдын алу шаралары.

4 Білім беру үдерісін ұйымдастыруға және жүзеге асыруға қойылатын талаптар

Білім беру технологиясын таңдау пәннің мазмұндық ерекшелігіне байланысты және білім алушылардың гигиенист-эпидемиологтың құзырлығы шеңберінде ЛОР-ағзаларын зерттеу әдістері, ЛОР-ағзалары ауруларының жалпы симптомдарын анықтау, ЛОР-ағзаларының ауруларымен сырқаттанатын науқастарға күтім жасау бойынша білімін, іскерлігін, дағдысын қалыптастыруға бағытталуы қажет. Практикалық сабақтарды өткізгенде топты 12 адамнан аспайтын топшаларға бөлу қарастырылған.

СОДЕРЖАНИЕ

1. Пояснительная записка	18
2. Планируемые результаты обучения дисциплины	19
3. Тематический план и содержание дисциплины	21
4. Требования к условиям организации и реализации образовательного процесса	24
5. Контроль планируемого результата обучения	25
6. Литература и средства обучения	26

Настоящая программа не может быть тиражирована и распространена без разрешения Министерства здравоохранения Республики Казахстан.

Авторы:

1. Сулейменова А.К – преподаватель оториноларингологии ГККП «Медицинский колледж» г. Астаны;

2. Туржанова Н.М – преподаватель гигиены ГККП «Медицинский колледж» г. Астаны.

Эксперты:

1. Кожибаева Б.Д. – врач высшей категории, заведующая отделением оториноларингологии Городской детской больницы № 2 г. Астаны;

2. Жаппарова З.И. – врач первой категории отделения оториноларингологии городской детской больницы № 2 г. Астаны.

1 РАЗРАБОТАНА И ВНЕСЕНА Республиканским центром инновационных технологий медицинского образования и науки и ГККП «Медицинский колледж» г. Астаны.

2 ВВЕДЕНА впервые.

3 ТИПОВАЯ УЧЕБНАЯ ПРОГРАММА разработана в соответствии с государственным общеобязательным стандартом образования 2010 г. по специальности 0303000 – «Гигиена и эпидемиология».

4 ТИПОВАЯ УЧЕБНАЯ ПРОГРАММА утверждена приказом Министра здравоохранения Республики Казахстан от 5 августа 2010 года № 604.

Бағдарлама оқытудың түріне, ұйымдастырылуына, мазмұны мен оқыту әдісіне дәйекті өзгертулер мен толықтырулар енгізуге құқық береді. Оқыту барысында қазіргі заманға сай оқу-әдістемелік әдебиетті, жаңа оқу және анықтама құралдарын, электронды оқулықтарды, мультимедиялық оқыту бағдарламаларын, барлық тақырыптар бойынша кестелер, күтім жасауда қолданылатын құралдарды, муляждарды қолдануды ұсынады. «ЛОР-ағзаларының клиникалық анатомиясы, физиологиясы және оларды зерттеу әдістері», «Мұрын аурулары», «Құлақ аурулары», «Жұтқыншақ, көмей аурулары», «ЛОР-ағзаларының кәсіптік аурулары» тақырыптары бойынша тестілер, жағдаяттық есептер, сызбаларды қолдану. «Құлақ аурулары» тақырыбы бойынша оқу бейнефильмін қолдану ұсынылады.

5 Оқытудың жоспарланған нәтижесін бақылау

Білімді бақылау түрлеріне: бастапқы, ағымды, аралық және қорытынды бақылау енеді. Оқу жұмыс бағдарламасын құрастырғанда практикалық жұмыстар және тесттік тапсырмалар қарастыруды ұсынады. Бақылау түрін таңдау құқығы қарастырылған. Қорытынды аттестация сынақ түрінде өткізіледі.

6 Әдебиеттер және оқу құралдары

6.1 Негізгі әдебиеттер:

1. Болезни уха, горла и носа: учебник. – 2-е изд., доп. и перераб. Пальчун В.Т. – М., 2010. – 320 с.

6.2 Қосымша әдебиеттер:

Мемлекеттік тілде

1. Құлақ, тамақ және мұрын аурулары. С.Е Тайбағаров, Ю.М. Овчинников. – Алматы, 1994.

Орыс тілінде:

1. Оториноларингология: учебник + CD. Пальчун В.Т. и др. – М., ГЭОТАР-Медиа, 2008.- 656 с.
2. Лечение болезней ЛОР-органов. Новейший справочник М.М. Зарубин. – Ростов-на-Дону, «Феникс», 2007.

6.3 Оқу құралдары:

- кестелер, слайдтар, муляждар, фантомдар, кинофильмдер, бейнежазбалар, жағдаяттық есептер, жеке тапсырмалар бойынша карточкалар, тақырыптар бойынша тесттік тапсырмалар (электронды және қағаз нұсқадағы).

МИНИСТЕРСТВО ЗДРАВООХРАНЕНИЯ РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН

ТЕХНИЧЕСКОЕ И ПРОФЕССИОНАЛЬНОЕ ОБРАЗОВАНИЕ

ТИПОВАЯ УЧЕБНАЯ ПРОГРАММА

ОСНОВЫ ОТОРИНОЛАРИНГОЛОГИИ

Специальность: 0303000 - «ГИГИЕНА И ЭПИДЕМИОЛОГИЯ»

Квалификация: 0303013 - «Гигиенист-эпидемиолог»

Объем часов - 20

Астана 2010